

ISKOLAI KÖTÖDÉS ÉS KLÍMA DIÁK ÉS PEDAGÓGUS SZEMMEL

SZÉLL KRISZTIÁN – SZABÓ LILLA – FEHÉRVÁRI ANIKÓ

A KUTATÓCSOPORT TAGJAI:

FEHÉRVÁRI ANIKÓ, LÉNÁRD SÁNDOR,
MAGYAR ÉVA, PAKSI BORBÁLA, RAPOS NÓRA,
SZABÓ LILLA, SZÉLL KRISZTIÁN,
TÓKOS KATALIN

EFOP-3.1.2-16-2016-00001

A pedagógusok módszertani felkészítése a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

HELYZETÉRTÉKELŐ KUTATÁS (2018-2021)

- Célja:
  - Milyen tanulási környezet jellemzi a képzésbe bevont iskolákat, s a korai iskolaelhagyás szempontjából milyen rizikó és védőfaktorok azonosíthatók?
- Módjá:
  - Iskolavezetői, pedagógus, tanulói kérdőív (témakörök: célok, iskolai légkör, kötődés, tanulási folyamat, eredményesség, nézetek, attitűdök, egyéni/családi jellemzők).
  - Kérdőíves adatfelvétel minden év őszén (4 hullám) a projekt valamennyi iskolájában, minden pedagógussal, intézményvezetővel és a 7. osztályos tanulókkal.
  - Országos adatbázisokkal összekötése (KIR-STAT, OKM), elemzése.

ELEMZÉSI KERET

- Iskolai lemorzsolódás hazai elemzését célzó komplex kutatás
  - komplex, soktényezős rendszer
  - jelen elemzés ebből ragad ki egyet, az iskolai kötődést, klímát, mivel: az iskolai kötődés, klíma és a tanulmányi eredményesség, illetve kudarc (lemorzsolódás) összefüggéseinek vizsgálata régóta tárgya az oktatáskutatásnak
- Elemzésünk újdonsága:
  - egyrészt igyekszik a különböző fogalmakat, megközelítéseket együttesen kezelni,
  - másrészt egyaránt fókuszál a tanulói és pedagógus nézőpontokra (tanulói és pedagógus adatfelvételek).

ELEMZÉS CÉLJAI

- Fő cél
  - Megvizsgálni, milyen eltérések mutatkoznak a tanulók és a pedagógusok véleményei között olyan területeken, amelyek alapvetően befolyásolhatják az iskolai lemorzsolódás mértékének alakulását.
  - Fókusz: iskolai kötődés, légkörérzet
    - Ezekhez szorosan kötődő területek: oktatási célok és elvárások; pedagóguskompetenciák; élettél való elégedettség és bizalom
- További cél:
  - A vizsgált dimenziók közötti kapcsolatok erősségének feltárása, vizsgálata.

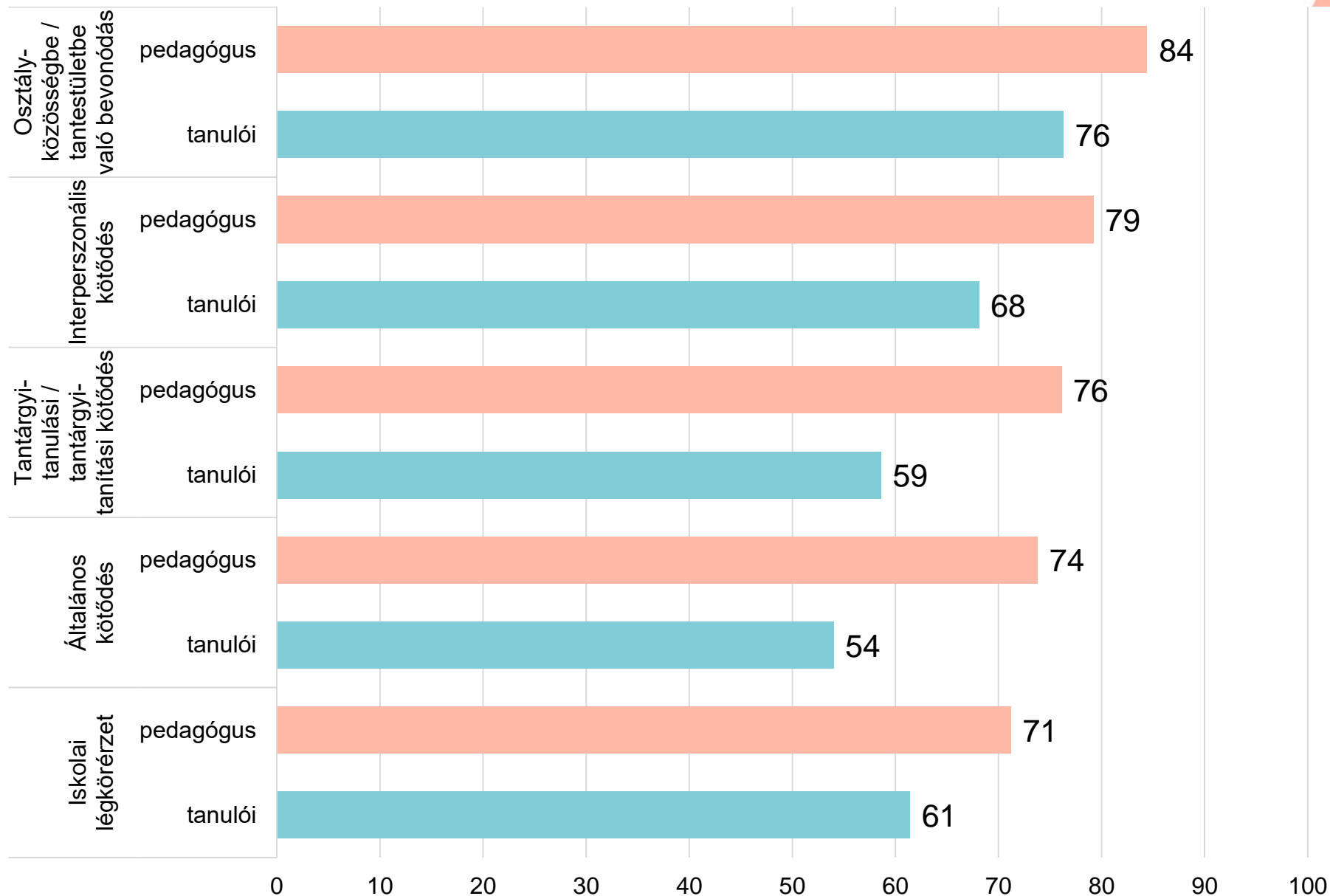
ALAPFOGALMAK

- **Tanulók iskolai kötődése**
  - az iskola iránti pozitív érzelmi viszonyulás, állapot, mely magába foglalja a tanulók iskolai környezettel kapcsolatos érzelmeit, nézeteit, gondolatait, viselkedését, és nem csak egyéni, de kontextuális tényezők által is erősen meghatározott (*Jenkins, 1997; Moody és Bearman, 1998; Fredricks és mtsai, 2004; Libbey, 2004; Appleton és mtsai, 2008; Allen és mtsai, 2018*)
- **Pedagógusok munka- és szervezet iránti elköteleződése**
  - a professzió, az iskola mint szervezet, illetve a tanulók iránti pozitív érzelmi viszonyulása és a velük való azonosulása (*Firestone és Pennell, 1993; Mowday és mtsai, 1979; Park, 2005*).
    - a professzió iránti elköteleződés a pedagógusi minőséggel és szereppel való azonosulás és elégedettség
    - a szervezet iránti elköteleződés a szervezet céljaival, értékeivel való azonosulás
    - a tanulók iránti elköteleződés a diákok tanulása és iskolai élete iránti felelősségvállalás és elhivatottság
- **Iskolai klíma**
  - az iskola olyan jellegzetes karaktere, mely a megfogalmazott célok, normák és értékek, a megvalósuló oktató-nevelő munka színvonala, az interperszonális kapcsolatok, együttműködések erőssége, kiterjedtsége és minősége, valamint az iskolai szereplők attitűdmintázatai függvényében határozza meg az iskolai élet minőségét (*Széll, 2018*)
  - az iskolai légkör tehát a szervezet olyan általános tulajdonsága, melynek érzékelhető hatása van az iskola hétköznapi életére

ADATFELVÉTELEK

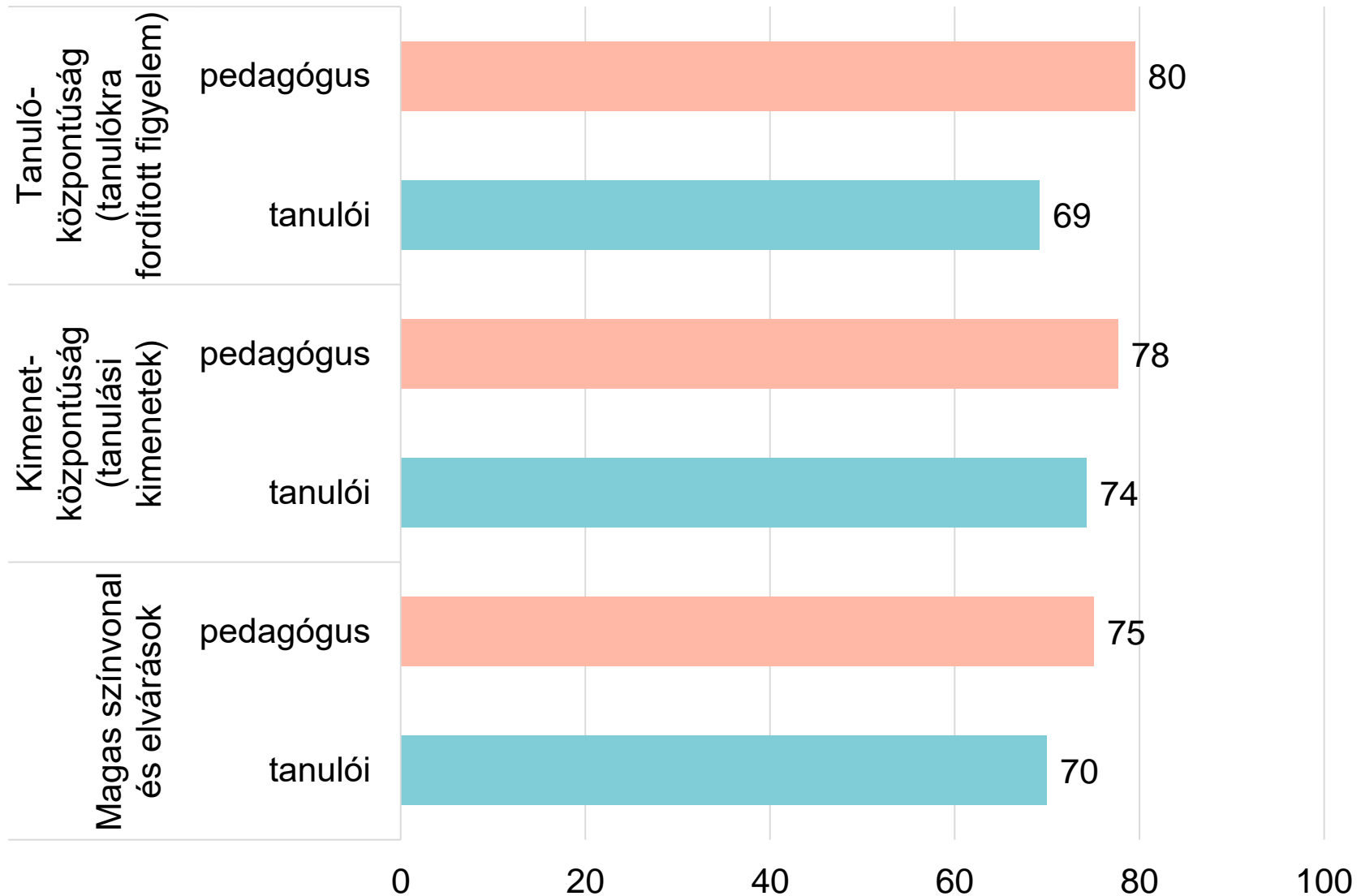
	Tanulói adatfelvétel	Pedagógus adatfelvétel
Adatfelvétel ideje	2018/2019-es tanév, őszi félév	
Célpopuláció/ bruttó minta	Három terület (Nyugat-Dunántúl, BAZ megye, Budapest) 88 általános iskolája (a projekt résztvevői)	
	7. évfolyamos tanulói: 3431 fő*	pedagógusai: 2656 fő*
Nettó minta	76 feladatellátási hely 1953 tanulója (elérési arány: 56,9%)	75 feladatellátási hely 1136 pedagógusa (elérési arány: 42,8%)
Adatgyűjtési eljárás	Online kérdőíves adatfelvétel	
Felhasznált adatok (indexek kialakítása főkomponenselemzés segítségével)	<p>Elköteleződés (bevonódás, kötődés) és légkörérzet</p> <ul style="list-style-type: none"> - Általános kötődés (index) (itemek: Szabó és Virányi, 2011) - Interperszonális kötődés (index) (itemek: Szabó és Virányi, 2011) - Közösségi bevonódás (egyedi item) (Rehbein és mtsai, 2013) - Tantárgyi-tanulási / Tantárgyi-tanítási kötődés (index) (itemek: Szabó és Virányi, 2011) - Iskolai légkörérzet (index) (itemek: Sági, 2015; Széll, 2018) <p>Oktatási célok, elvárások és pedagóguskompetenciák</p> <ul style="list-style-type: none"> - Magas színvonal/elvárások (index) - Tanulóra fordított figyelem (index) - Tanulás kimenete (index) - Pedagógusok felkészültségének megítélése (index) - Pedagógusok digitális kompetenciájának megítélése (egyedi item) <p>Szubjektív jóllét</p> <ul style="list-style-type: none"> - Élettel való elégedettség – Cantril-létra (Cantril, 1965) (egyedi item) - Bizalom (önmagában, jövőben) (egyedi itemek) 	

KÖTÖDÉS ÉS LÉGKÖRÉRZET

*A tanulók és a pedagógusok közötti különbségek vizsgálata független kétmintás t-próba alapján: $p < 0,001$.

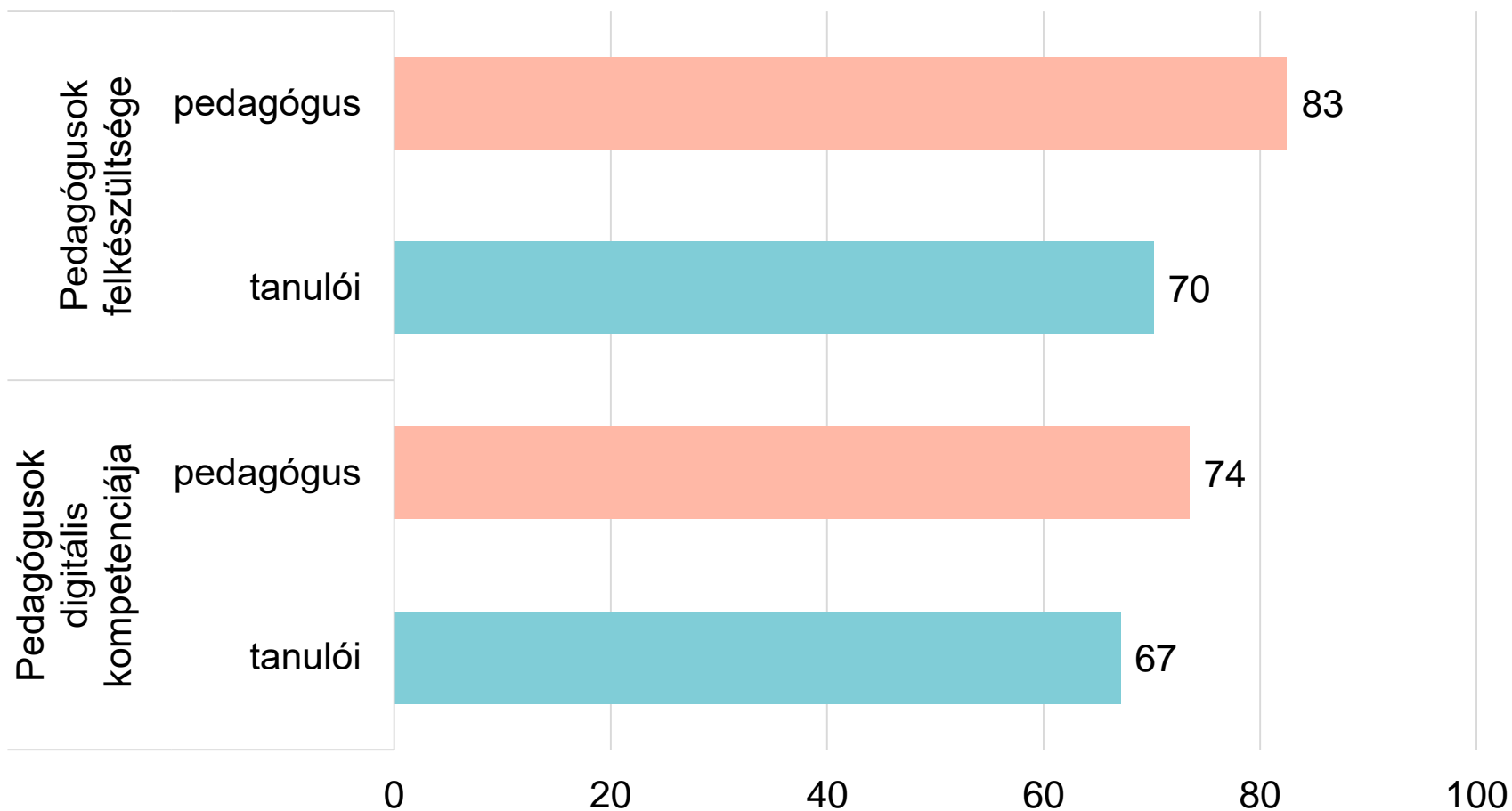
OKTATÁSI CÉLOK, ELVÁRÁSOK

*A tanulók és a pedagógusok közötti különbségek vizsgálata független kétmintás t-próba alapján: $p < 0,001$.

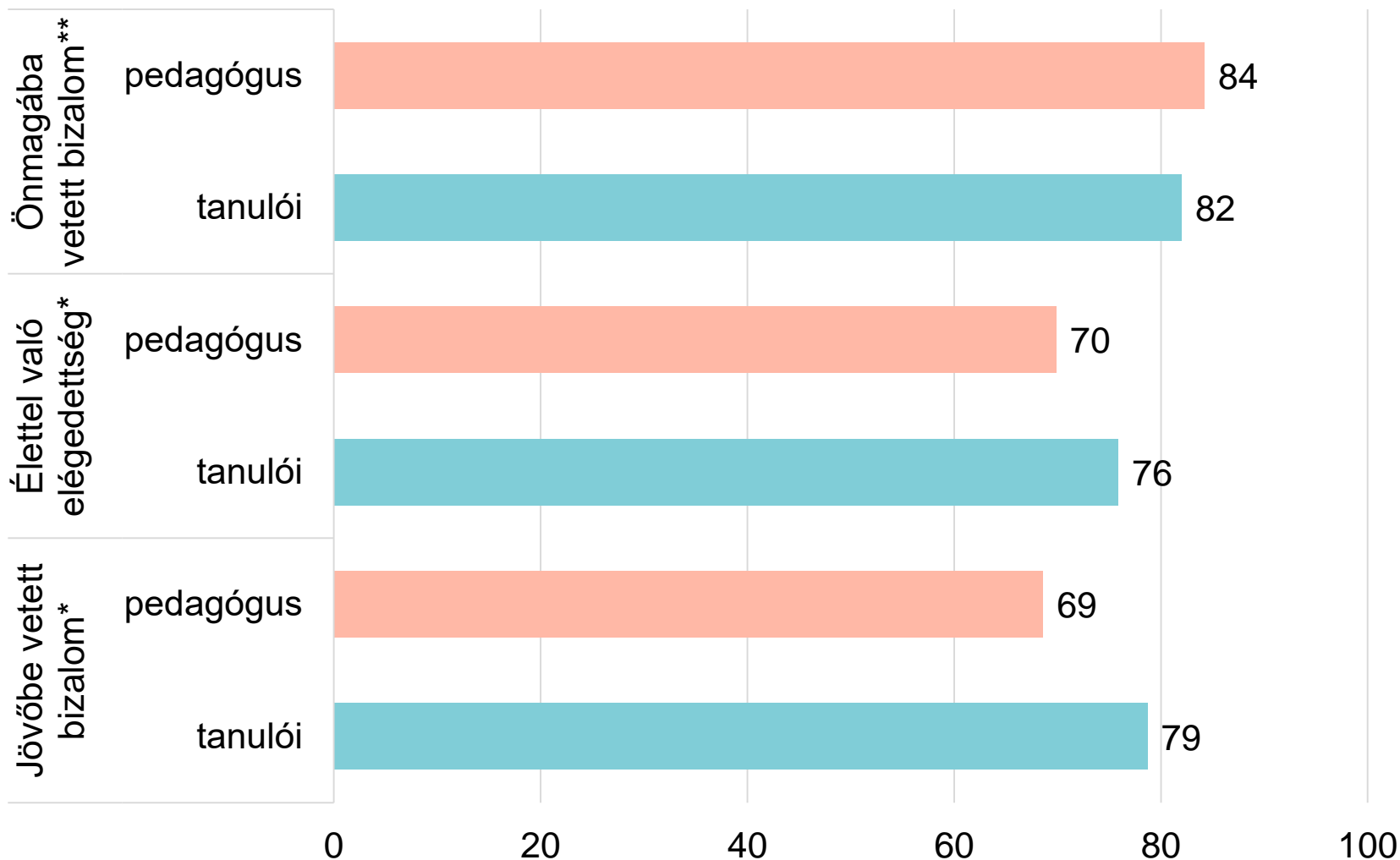

PEDAGÓGUSKOMPETENCIÁK

*A tanulók és a pedagógusok közötti különbségek vizsgálata független kétmintás t-próba alapján: $p < 0,001$.

BIZALOM ÉS SZUBJEKTÍV ELÉGEDETTSÉGÉRZET

A tanulók és a pedagógusok közötti különbségek vizsgálata független kétmintás t-próba alapján: * $p < 0,001$, ** $p < 0,05$

KORRELÁCIÓK

	Pedagógusok iskolai légkörérzete	Tanulók iskolai légkörérzete
Interperszonális kötődés	0,586	0,437
Tanuló-központúság (tanulókra fordított figyelem)	0,583	0,534
Kimenet-központúság (tanulási kimenetek)	0,506	0,543
Magas színvonal és elvárások	0,457	0,437
Tantárgyi-tanulási / tantárgyi-tanítási kötődés	0,424	0,589
Általános kötődés	0,331	0,413
Osztály-közösségbe / tantestületbe való bevonódás	0,326	0,244
Pedagógusok felkészültsége	0,286	0,674
Jövőbe vetett bizalom	0,272	0,234
Pedagógusok digitális kompetenciája	0,236	0,410
Önmagába vetett bizalom	0,211	0,210
Élettel való elégedettség	0,163	0,195

Pearson-féle korrelációs együtthatókhoz tartozó szignifikanciaérték minden esetben $p < 0,001$.

LINEÁRIS REGRESSZIÓ: FÜGGŐ VÁLTOZÓ A TANULÓK LÉGKÖRÉRZETE

	Standardizálatlan paraméterek		Standardizált paraméterek	t	Sig.
	B	Std. hiba	Beta		
Konstans	-5,162	1,752		-2,946	0,003
Pedagógusok felkészültsége	0,411	0,027	0,415	15,038	0,000
Tantárgyi-tanulási kötődés	0,239	0,018	0,277	13,222	0,000
Interperszonális kötődés	0,131	0,019	0,132	6,774	0,000
Kimenetközpontúság	0,070	0,023	0,078	3,047	0,002
Önmagába vetett bizalom	0,054	0,013	0,076	4,271	0,000
Tanulóközpontúság	0,068	0,022	0,075	3,044	0,002

Megjegyzés: A modellbe való belépési küszöb: $p < 0,01$, modellben maradási küszöb: $p < 0,05$.

LINEÁRIS REGRESSZIÓ: FÜGGŐ VÁLTOZÓ A PEDAGÓGUSOK LÉGKÖRÉRZETE

	Standardizálatlan paraméterek		Standardizált paraméterek	t	Sig.
	B	Std. hiba	Beta		
Konstans	-8,158	2,591		-3,148	0,002
Interperszonális kötődés	0,362	0,029	0,362	12,686	0,000
Tanulóközpontúság	0,320	0,035	0,290	9,046	0,000
Kimenetközpontúság	0,124	0,036	0,118	3,490	0,001
Tantárgyi-tanítási kötődés	0,092	0,023	0,110	4,000	0,000
Magas színvonal és elvárások	0,115	0,032	0,106	3,545	0,000

Megjegyzés: A modellbe való belépési küszöb: $p < 0,01$, modellben maradási küszöb: $p < 0,05$.

ÖSSZEGZÉS

- Mind a tanulók, mind a pedagógusok leginkább társaikhoz kötődnek (diák a diákhoz, tanár a tanárhoz) az iskolákban.
- A pedagógusok összességében jobbra értékelik iskolájukat (légkör, célok, elvárások) és önmaguk tudását is, mint a tanulók.
- A pedagógusok jövőbe vetett bizalma és az élettél való általános elégedettsége lényegesen alacsonyabb, mint a diákoké.
- Az iskolai légkörérzet mutat leginkább kapcsolatot az összes vizsgált dimenzióval.
  - A tanulók és a pedagógusok légkörérzetére egyaránt nagy hatást gyakorol a tantárgyi-tanulási/tanítási kötődés, az interperszonális kötődés, valamint az iskolában észlelt kimenet- és tanulóközpontúság mértéke.
  - A tanulók körében a pedagógusok felkészültsége és a diákok önmagukba vetett bizalma, míg a pedagógusok körében az oktatás magas színvonalának és elvárásainak van még meghatározó szerepe.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE